

da se bo vsaj spomnil, kdaj se je v Ljubljano vozil. Komej so te besede izrečene, ko mož eden vunkejš skoči in kmalu s petimi poleni nazaj pride. Župan nekoliko časa misli, če bi poleno vzel ali ne, pa žganje mu je pogum vdihnilo; grejo torej vsi oboroženi proti sobi. Dva se ustavita pri vratih, da bi jim ne ušel, dva pa pri zaboji z namerjenimi poleni stojita, da ga bota, kakor hitro bo čevljar pokrov odtrgal. Pokrov je preč, pa nihče glave vun ne pomoli. Čevljar pa, ko cape v zaboji zagleda, zavpije: To ni drugač mogoče, to mora copernik biti! in s tim besedami skoči k vratam in z blagoslovljeno vodo po sobi poškropi, češ da tat če je še v sobi v kakšno muho ali pa v kakšno miš spremenjen, ne bo mogel uiti. Naenkrat eden zavpije: Tu-le je! in pet polen mlati po mesarji, ki je spal za pečjo. Vražja vera! zaškriplje mesar in na noge skoči, ker kaj tacega se mu še sanjalo ni. Pa v tem hipu tudi kmetje začnejo cviliti, ker mesarjev pes, ki je v kotu ležal, se vanje zakadi. S hudičem je v zavezi! s hudičem! vsi na en glas vpijejo, jo pobegnejo, in na voz, ki ga je med tem hlapec napregel

in konj je tako dobival čez pleča, da je šel kakor blisek. Mesarjev pes pa za njimi in laja v kontrabasu, še za njim pa kolne mesar. V imen' Boga! v imen' Boga! se križa eden; oče naš! oče naš! stoka drugi; in nobeden si ne upa nazaj pogledati; še le v Šentvidu so si oddahnili. Še zdaj vedo pripovedovati, kako so »copernika« v Ljubljano vozili.

Obupanec.

1.

Otožno zavekajte sove!
S prihodom večernega mraka
Mladeneč iz mesta koraka;
Otožno zavekajo sove.

2.

Obupno zavekajte sove!
Raznese si s strelom možgane,
I pade i mrtev ostane;
Obupno zavekajo sove.

3.

Mertvaško zavekajte sove!
Na mestu en grob so skupali,
Na tihem merliča vanj djali;
Mertvaško zavekajo sove.

Slovstvo.

SLOVENSKO SLOVSTVO.

Knjige „družbe sv. Mohorja“ za leto 1891.

(Konec.)

6. »**Fizika ali nauk o prirodi**« s posebnim ozirom na potrebe kmetskega stanú. Spisal Henrik Schreiner, c. kr. ravnatelj. II. knjiga. O kemiji, s slikami. Izdala in založila družba sv. Mohorja v Celovcu. 1891. Natisnila tiskarnica družbe sv. Mohorja v Celovcu. — Gospod pisatelj je razdelil knjigo v te-le oddelke: I. Voda. II. O zraku. III. Svetilni plin. IV. Kisline, osnove in soli. V. Kovine ali kovi (metali). VI. Smodnik ali strelni prah in druga razstreliva. VII. Naš dom. VIII. Obleka in perilo. IX. Stekleni in glineni izdelki. X. Na njivi, na travniku, na vrtu in v vinogradu. — Navedena poglavja kažejo, da ima knjiga dokaj zanimivo vsebino.

Bralec, zlasti pa preprosti seljak bode dobil toliko poučnega in koristnega v II. delu »Fizike«, da se bode knjiga gotovo priljubila društvenikom. Večinoma čedne slike pomagajo čitatelju, da lože razumeva opisane prirodne pojave. Posebno so nam ugajali oddelki o kovinah, o pripravah za grajenje našega doma in o steklenih in glinenih izdelkih. Stvarnih hib v knjigi nismo našli. Praktični sveti, recepti in nauki, katere podaje pisatelj v posamičnih oddelkih, izbrani so skoro brez izjeme jako ugodno in so obče pripoznani. Nekateri opisi bi se bili sicer lahko nekoliko skrajšali, kar bi ne bilo na škodo jasnosti knjige, a splošno je gospod pisatelj »Fizike« tvarino prav primerno in premišljeno razdelil in razvrstil. Manj, kakor vsebina, ugaja nam jezik knjige. Radi pripoznavamo, da je sila težko obdelovati tako snov v poljudni besedi in hvaležno cenimo zasluge gospoda pisatelja; tudi omenjamo, da nam letošnji zvezek gledé

na jezik ugaja mnogo bolj, nego lanski, vendar bi želeli še tam pa tam kake izpremembe. Znanstvene izraze je rabil pisatelj večinoma v sedanjih, obče sprejetih oblikah, le včasih je delal izjeme, na pr. »kremenčeva kislina, kremenovokisli« — mesto: »kremikova kislina, kremikovokisli itd.« Na strani 21. pravi gospod pisatelj: »Tako zmes imenujemo izredčenje« — a po našem mnenju pomeni »izredčenje«

neko dejanje, ne pa zmesi same. Preveč zamotani stavki, kakoršen je na pr. naslednji, ponavljajo se prevečkrat v knjigi: »Omenjeni izkušnji nas učita, da se mnogokrat lahko prepričamo, ako kako stvar, ki se nam vidi, da je jednovita ali jednostavna, natančneje pogledamo, da ni taka.« Kaj se to pravi? To se dá dokaj lepše, krajše in umevnejše povedati. — Isto tako nam ne ugajajo izrazi, kakor: »Na-

Jan Amos Komenský. V spomin 300letnice njegovega rojstva.

(Narisal Jos. Germ.)

konec še bomo povedali . . . « Lahko bi našli še nekaj drugih mest, o katerih imamo opravičene pomisleke; a naj zadostujejo te dobrohotne opazke. Nadejamo se, da nam marljivi gospod pisatelj v III. zvezku podá prav tako lepo in poučno vsebino, kakor v letošnjem II. oddelku »Fizike«, a čim dalje popolnejši obliki. S to knjigo si je gospod ravnatelj Schreiner pridobil velikih zaslug za Mohorjevo družbo in

si pridobil dokaj hvaležnih čitateljev. Zato vemo, da nam naših opazk po geslu: »Več očij več vidi« ne bode zameril, temveč da bode z istim veseljem in isto spretnostjo nadaljeval koristno delo.

I.

»Luči.« Spisal Anton Funtek. Celje 1891. Tisk in založba »Društvene tiskarne D. Hribarja«. Cena broširanemu zvezku 70 kr., elegantno